

Titel: Journalen FF

Citation: "Journalen FF", i *Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. K18*, udg. af Niels Jørgen Cappelørn; Joakim Garff; Jette Knudsen; Johnny Kondrup; Alastair McKinnon, Søren Kierkegaard Forskningscenteret 2001 . Onlineudgave fra Søren Kierkegaards Skrifter: <https://tekster.kb.dk/text/sks-ff-txr-shoot-k3.pdf> (tilgået 10. juli 2024)

Anvendt udgave: Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. K18

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.
[Læs CC0-erklæringen](#)

3. Indhold

At journalen FF er sammenstykket af optegnelser fra løse blade, sætter sit præg på indholdet. Der spores ingen gennemgående temaer, og der findes ingen lange, tunge redegørelser for æstetiske, filosofiske og teologiske emner, som det er tilfældet i tre andre grupper af løse blade fra perioden 1834 til 1836, alle ordnet og samlet efter emne i tre omslag med påskrift, hhv. »Theologica, ældre« (B-fort. 433), »Philosophica, ældre« (B-fort. 434) og »Æsthetica, ældre« (B-fort. 435). Det samlende princip for optegnelserne på de løse blade indskrevet i FF synes at have været, at de intet fælles tema har. De rummer et væld af indfald, hurtigt nedfældet, ofte i en let, elegant form, der undertiden har aforistisk præg. Jf. fx FF:41: »Een dør netop som han har beviist Helvedstraffenes Evighed, fanget i sin egen Theorie. Mærkelig Overgang fra Theorie til Praxis.« Eller FF:69, som danner forlæg for den femte aforisme i »Diapsalmata« i første del af *Enten – Eller*.^{*} Optegnelsen begynder således:

Jeg gider slet Intet, jeg gider ikke gaae – det anstrænger; jeg gider ikke lægge mig ned; thi enten vilde jeg da ligge længe, og det gider jeg ikke, eller jeg vilde reise mig strax op igjen, og det gider jeg heller ikke – jeg gider ikke ride – det er for kraftig en Bevægelse i Forhold til min Apathie; jeg gider blot kjøre (...).

Og den slutter med de emfatiske ord: »kort sagt: jeg gider heller ikke skrive dette jeg har skrevet, og jeg gider heller ikke slette det ud.«

Andre optegnelser er ganske korte, abrupte, fragmentariske og hurtige indskydelser, som fx FF:100: »..... derfor have Chineserne hell. ikke Lys og Skygge i Maleriet.« Andre igen er blevet til som ideer, mens SK arbejdede med større, beslægtede emneenheder i journalerne. Det gælder fx FF:61 om Carl Daubs sprog – hans »Perioder er sande Labyrinth«, hedder det. Denne optegnelse fra 9. juni 1837 er blevet nedfældet, mens SK i slutningen af maj og første halvdel af juni samme år var beskæftiget med Daubs afhandling »Die Form der christlichen Dogmen- und Kirchen-Historie« og hans *Vorlesungen über die philosophische Anthropologie* i journalen DD.^{*} Det samme gælder også for FF:58 om »Oberst v. Plessen« og hans urolige ridehest, som J. Kerner fortæller om i hans *Eine Erscheinung aus dem Nachtgebiete der Natur*.^{*} Denne optegnelse er fra begyndelsen af juni og altså samtidig med, at SK if. journalen DD er optaget af at læse Kerner, fordi han, som han skriver i DD:26 fra 13. juli 1837, hos ham »sporer den samme kunstneriske Uformuenhed« som hos sig selv.^{*}

Andre optegnelser afspejler tydeligt, at SK har været i teatret, læst en anmeldelse i et tidsskrift eller lader sig fange af en kritik i et blad. Således synes FF:6-11 om Mozarts opera *Don Juan* at genspejle, at SK har overværet opførelsen af operaen på Det kgl. Teater den 29. sept. 1836, og FF:18, at han atter har hørt operaen, da den næste gang gik over scenen den 16. nov. Kort efter har SK læst en anonym anmeldelse af Oehlenschlägers tragedie *Sokrates* fra 1836 i *Maanedsskrift for Litteratur*, 11. hefte, som udkom i nov. 1836; det reflekterer sig i FF:20, hvor han afskriver et kort citat fra anmeldelsen. Af samme type er FF:29, hvor SK refererer til en kritik af »Jens Baggesen's poetische Werke in deutscher Sprache« i *Kjøbenhavnsposten* »for idag«, dvs. 10. dec. 1836. Selv *Almanak for det Aar efter Christi Fødsel 1838* kan give anledning til en optegnelse, FF:127, der lyder: »Dersom Xstus kommer ind af lukkede Dørre.«

Der er ikke mange af FF-optegnelserne, der senere har fundet vej ind i SKs forfatterskab. Bortset fra aforismen i FF:69, der som nævnt genfindes i forkortet og bearbejdet form i »Diapsalmata«, drejer det sig kun om yderligere to. I FF:169 skriver SK, at han hos Lukian har fundet det udtryk »παρανεχοι, (Een, der ligesom jeg er død)«, der kan »betegne den Classe af Msk, som jeg kunde have Lyst at skrive for«. Den idé synes SK at være inspireret af, da han affatter »Det antike Tragiskes Reflex i det moderne Tragiske. Et Forsøg i den fragmentariske Stræben. Forelæst for Συμπαρανεχωμενοι« og »Den Ulykkeligste. En begejstret Tiltale til Συμπαρανεχωμενοι. Peroration i Fredagsmøderne« i første del af *Enten – Eller*.^{*} Og i FF:35 skriver SK om anelse og arvesynd og angiver som eksempler tre figurer, Hamlet, Robert le diable og Høgne; Hamlet forekommer i *Begrebet Angest*,^{*} mens Høgne og Robert le diable anføres i »Vocalisationer til Om Begrebet Angest«.^{*} Dertil kommer de sidste 18 optegnelser, FF:198-215, der bl.a. omtaler H.C. Andersen; de synes at være relateret til afslutningen og udgivelsen af den kritiske afhandling om Andersen som romandigter, *Af en endnu Levendes Papirer*, der udkom 7. sept. 1838.

To optegnelser i FF genfindes i varieret form i journalen DD. Det er FF:55, som delvis er gået tabt under Barfods udgivelse, og som optræder i sin fulde længde, men bearbejdet og udvidet, i DD:30, dateret 14. juli 1837.^{*} Og det er FF:89, hvor SK indser, at »den egl. Humor ikke som Ironie kan opfattes i en Roman«, hvorfor Sokrates ikke har efterladt sig skrifter, og Hamann kun lejlighedsskrifter. Let bearbejdet og tydeliggjort er denne optegnelse ligeledes afskrevet i DD:37.^{*} I øvrigt har FF også oprindeligt indeholdt et citat af Hamann, men optegnelsen, FF:32, der har stået på s. 30, er gået tabt, og kun en oplysning om indholdet kendes fra B-fort. 443. Hertil kommer FF:48, der i al sin knaphed lyder: »Den Vei gaae vi Alle over Sukkenes Bro ind til Evighedsens Ro. -« Samme ordlyd udgør CC:19 fra slutningen af 1836 eller begyndelsen

af 1837.*

FF er med andre ord ikke en journal, SK har skrevet i over en længere periode, men en bog, hvori han har afskrevet indholdet af en samling løse blade og lapper, der ikke har kunnet indplaceres andre steder. Anderledes forholder det sig med de løse blade, der blev holdt sammen i de tre ovenfor nævnte omslag med påskrift, og med de løstliggende lapper, som han indførte i sine andre journaler. Fx optegnelsen om den yngre Fichte i AA:22, der angives som afskrift,* og marginalnoten DD:7.b, der noteres at være »af en Lap Papir af Dato 5 Jan: 37, som jeg fandt i min Skuffe«. FF er altså sammenholdt af det ene princip at sikre indholdet af en bunke løse papirer, hvorpå SK hastigt har nedfældet et indfald, en tanke, en pludselig indskydelse, en association eller en idé til en aforisme, som han ønskede at fastholde, mens han i samme tidsrum i øvrigt var optaget af at skrive om andre og i visse tilfælde beslægtede emner i journalerne AA, BB, CC og DD.